

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto, § 77, 19.09.2023
Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, § 47, 31.05.2023
Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, § 62, 06.06.2023

§ 77

Vedenhankinnan pitkän ajan investointivaihtoehdot

TRE:7870/11.03.00/2021

Kaupunginhallituksen konsernijaosto, 19.09.2023, § 77

Valmistelija / lisätiedot:

Jouni Hyypiä

Valmistelijan yhteystiedot

Toimitusjohtajan 1. varahenkilö, tekninen johtaja Jouni Hyypiä, puh. 044 298 1865, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Vt. lakiasiaintohtaja Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Vedenhankinnan pitkän ajan investointivaihtoehdot merkitään tiedoksi.

Tavase Oy:n tekopohjavesihankkeen toteuttamisnäkömät ovat kokonaisarvioinnin valossa niin heikot, että hankkeen valmistelu on syytä lopettaa. Harkinnassa on otettu huomioon muun muassa luontoarvot, muiden kuntaosapuolien kannanotot sekä lupaprosessien tuomat haasteet. Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi, että kaupunki käynnistää yhdessä muiden Tavase Oy:n osakkaiden kanssa neuvottelut, joiden tarkoituksena on yhtiön purkaminen tai toimialan muuttaminen.

Jotta varmistetaan puhtaan veden riittävä saatavuus tulevaisuudessakin, jatketaan vaihtoehtojen tutkimista lähtökohtaisesti Ruskon vedenottolaitoksen saneerauksen ja uuden laitoksen rakentamisen välillä. Hankkeen valmisteluvastuu siirretään Tampereen Vesi Oy:lle. Selvitetään yhdessä Tampereen Vesi Oy:n ja naapurikuntien kanssa pintavesilaitoksen toteutusmahdollisuutta yhtiömuodossa.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Vedenhankinnan pitkän ajan investointivaihtoehdot merkitään tiedoksi.

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneeraus tai uusiminen tulee toteutettavaksi, jos tekopohjavesihanke ei toteudu.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kokouskäsitely

Konsernijaosto myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden toimitusjohtajan 1. varahenkilö, tekninen johtaja Jouni Hyypiälle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn ajan.

Tiedotusvastaava, viestintäpäällikkö Raija Lindell poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.

Jouni Markkanen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Vedenhankinnan pitkän ajan investointivaihtoehdot merkitään tiedoksi.

Tavase Oy:n tekopohjavesihankkeen toteuttamisnäköymät ovat kokonaisarviointin valossa niin heikot, että hankkeen valmistelu on syytä lopettaa. Harkinnassa on otettu huomioon muun muassa luontoarvot, muiden kuntaosapuolien kannanotot sekä lupaprosessien tuomat haasteet. Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi, että kaupunki käynnistää yhdessä muiden Tavase Oy:n osakkaiden kanssa neuvottelut, joiden tarkoituksena on yhtiön purkaminen tai toimialan muuttaminen.

Jotta varmistetaan puhtaan veden riittävä saatavuus tulevaisuudessakin, jatketaan vaihtoehtojen tutkimista lähtökohtaisesti Ruskon vedenottolaitoksen saneerauksen ja uuden laitoksen rakentamisen välillä. Hankkeen valmisteluvastuu siirretään Tampereen Vesi Oy:lle. Selvitetään yhdessä Tampereen Vesi Oy:n ja naapurikuntien kanssa pintavesilaitoksen toteutusmahdollisuutta yhtiömuodossa.”

Puheenjohtaja Anne Liimola kannatti Markkasen ehdotusta. Konsernijaosto hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Perustelut

Tampereen kaupunki on laatinut selvityksiä Tampereen pitkän tähtäimen vedenhankinnasta ja siihen liittyvistä investoinneista. Tampereen Vesi Liikelaitoksen strategiassa pitkän tähtäimen vedenhankinta perustuu seudulliseen tekopohjavesihankkeeseen (Tavase).

Tekopohjavesihankkeen lisäksi Tampereen Vesi Liikelaitos on teettänyt yleissuunnitelmat Ruskon nykyisen pintavesilaitoksen saneerauksesta ja laajentamisesta sekä uudesta Ruskon vesilaitoksesta nykyisen laitoksen viereen. Lisäksi Tampereen kaupungin omistajaohjaus ja Tampereen Vesi Liikelaitos ovat teettäneet Tampereen vedenhankinnasta vaihtoehtovertailuja, joissa on vertailtu tekopohjavesihanketta, Ruskon pintavesilaitoksen saneerausta ja laajennusta ja Ruskon uutta pintavesilaitosta. Edellä mainittujen yleissuunnitelmien ja vertailujen lisäksi Tampereen Vesi Liikelaitos on johtokunnan ohjauksessa teettänyt vedenhankinnan herkkyystarkastelun sekä vaikutusarvion, mikäli Ruskon vesilaitos toteutetaan pienemmällä (75 %) kapasiteetilla. Omistajaohjaus on lisäksi teettänyt tarkentavan lisätarkastelun tekopohjavesihankkeen ja uuden Ruskon pintavesilaitoksen elinkaarikustannuksista 100 vuoden ajanjakson lisäksi ajanjaksot 30 vuotta ja 50 vuotta sekä lisäselvityksen perustettavan Tampereen Vesi Oy:n taloudellisista investointiresursseista.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Laadittujen selvitysten merkittävimmät huomiot Tampereen Veden näkökulmasta ovat:

Tekopohjavesi on selvitysten perusteella taloudellisesti parempi vaihtoehto. Vedenhankintavaihtoehtojen talousmallinnuksen perusteella Ruskon uuden pintavesilaitoksesta syntyvät kustannukset ovat heti toiminnan alkaessa 1,4 milj. euroa vuodessa suuremmat tekopohjaveteen verrattuna. Kustannusero kasvaa tarkastelujakson pidentyessä.

Tekopohjavesihankkeen sadan vuoden elinkaaren aikana (vesihuollossa yleisesti käytetty tarkastelujakso) kokonaiskustannukset ovat 0,22 euroa /vesikuutiometri ja Ruskon uudessa pintavesilaitoksessa 0,35 euroa /vesikuutiometri eli Ruskon elinkaarikustannukset ovat noin 60 prosenttia suuremmat. Lyhyempien ajanjaksojen (30 v. ja 50 v.) tarkastelussa Ruskon elinkaarikustannukset ovat noin 40 prosenttia tekopohjavedenhankintaa suuremmat. Elinkaarikustannusten ero muodostuu mm. tekopohjaveden alhaisemmista saneeraus- ja käyttökustannuksista. Merkittävimmät käyttökustannuserot muodostuvat Ruskon uuden pintavesilaitoksen suuremmista kemikaalikustannuksista ja prosessissa syntyvien jätevesien käsittelykustannuksista.

Laaditun vaikutusarvion perusteella Ruskon uuden pintavesilaitoksen toteuttaminen pienemmällä kapasiteetilla ei tuo merkittäviä säästöjä, mutta heikentää vedenhankinnan toimintavarmuutta. Laitoksen toteuttaminen 75 prosentin kapasiteetilla pienentäisi investointikustannuksia vain 10 prosenttia ja käyttökustannukset säilyisivät lähes ennallaan.

Tavasen tekopohjavesihankkeella päästään vedenhankinnan osalta parempaan toimintavarmuuteen kuin Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisessä. Ruskon pintavesilaitos on mm. riippuvainen saostuskemikaalin saatavuudesta. Tekopohjaveden valmistuksessa ei tarvita saostuskemikaalia. Lisäksi tekopohjaveden tuotantoa voidaan väliaikaisesti jatkaa, vaikka raakavedenpumpaus olisi keskeytettyä raakaveden saastumisepäilyn vuoksi. Sen sijaan pintaveden tuotantoa keskeytyy kahden tunnin kuluessa raakaveden saastumisepäilyksestä.

Vertailussa listataan myös hankkeiden ympäristönäkökohtia. Ruskossa tuotetun veden hiilijalanjälki on 3,5-kertainen tekopohjaveteen verrattuna. Tekopohjaveden jälkikäsittelyssä käytetään kolmea prosessikemikaalia, mutta Ruskossa viittä kemikaalia ja aktiivihiiltä. Tekopohjaveden valmistuksessa jää käyttämättä miljoona kiloa saostuskemikaalia vuodessa verrattuna Ruskon pintavesilaitokseen. Tekopohjavesiprosessissa ei synny jätevesiä tai lietettä. Järviroska siivilöidään raakavedenpumpauksessa. Tekopohjaveden siirtolinjat sijoittuu osittain vesistöön ja rakentamisen aikana työllä voi olla vesistövaikutuksia. Lisäksi laitos sijoittuu osittain Natura- ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

luonnonsuojelualueelle, kun taas Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vaikutuksia Natura- tai luonnonsuojelualueella. Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vesistövaikutuksia.

Tekopohjavesihankkeen toteutuksen lupaprosessi on kesken. Korkeimmasta hallinto-oikeudesta (KHO) saadun tiedon mukaan KHO käsittelee Tavasen lupa-asiaa lokakuun 2023 istunnossaan.

Laadittujen selvitysten perusteella tekopohjavesihanke on suositeltavin vedenhankintavaihtoehto huomioiden vedenhankinnan toimintavarmuus, kustannukset ja hiilijalanjälki.

Lausunnot

Liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolainen:

Tampereen kaupungin omistajaohjaus on teettänyt vedenhankinnan päätöksenteon tukemiseksi kaksi konsulttiselvitystä:

1. Afry Finland Oy:n selvitys vedenhankinnan tulevaisuudesta. Työ tarkasteli kaupungin vedenhankintaa toimitusvarmuuden, veden laadun, ympäristövaikutusten ja taloudellisuuden näkökulmista. Selvitys on käsitelty kaupunginhallituksen konsernijaostossa tiedoksi merkittävänä asiana 6.10.2020 § 87.
2. Sweco Infra & Rail Oy. Tekopohjavesihanke Tavase Oy:n ja nykyisen Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen hyötyjen, haittojen, uhkien ja mahdollisuuksien tarkastelu strategian, talouden, riskienhallinnan, toimintavarmuuden ja ympäristövaikutusten näkökulmasta. Selvitys on teetetty konsernijaoston toiveesta toiseksi mielipiteeksi ensimmäiselle selvitykselle ja se on käsitelty kaupunginhallituksen konsernijaostossa tiedoksi merkittävänä asiana 17.5.2022 § 56.

Lisäksi täydentäviä selvityksiä on teetetty vuonna 2023:

- Tarkempi tarkastelu elinkaarikustannuksista, jatkoselvitys Sweco Infra&Rail Oy:n tekemään selvitykseen vuodelta 2022 (liite 4)
- Tampereen Vesi Oy:n talousmallitarkastelu Ruskon investointivaihtoehdolla, jatkoselvitys Afry Finland Oy:n yhtiöittämisselvitykseen vuodelta 2022 (liite 2)
- Vedenhankinnan ja Tavase Oy:n tilannetta on käsitelty laajasti konsernijaoston kokouksissa 13.12.2022 sekä 20.6.2023.

Tekopohjaveden hankinta on seudullisesti valmisteltu toteuttavaksi yhtiömuodossa. Tavase Oy on kuntien omistama yhtiö, joka perustettiin tarkoitusta varten joulukuussa 2002. Tavase Oy:n osakkaat ovat Tampere (79,56 %), Akaa, Kangasala, Lempäälä ja Vesilahti. Aiemmin osakkaana oli myös Valkeakoski.

Yhtiön tarkoituksena on hankkia tarvittava raakavesi, valmistaa tekopohjavesi ja myydä se osakkaille. Toimintaansa varten yhtiö voi suunnitella, omistaa sekä rakentaa, hoitaa ja ylläpitää talousveden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

hankintaan tarkoitettuja laitoksia. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa osakkailleen taloudellista voittoa. Hankkeessa on välillisesti mukana myös Pirkkala, joka saa yli 90 prosenttia talousvedestänsä Tampereelta. Pirkkalan vesimäärä sisältyy Tampereen varaukseen. Laadittujen konsulttiselvitysten sekä Vesi liikelaitoksen johdon esitysten perusteella tekopohjavesilaitoksen avulla voidaan varmistaa Tampereen talousveden saanti laaja-alaisesti kriisi- ja poikkeustilanteissa. Selvitysten perusteella tekopohjavesi vaikuttaa olevan myös niin talouden kuin hiilijalanjäljen perusteella paras vaihtoehto. Hankkeen merkittävimmät riskit liittyvät aikatauluun (lupaprosessi kesken) sekä haitat Kangasalan ja Pälkäneen vastustukseen, koska hanke sijoittuu näiden kuntien alueille.

Tavase Oy:llä ei ollut liikevaihtoa vuonna 2022. Yhtiön tilikauden tulos oli 70 497 euroa tappiollinen (2021: -118 783 euroa). Yhtiön edellisten tilikausien tappiot olivat vuoden 2022 lopussa yhteensä -1 643 482 euroa. Vuoden 2022 lopussa Tavase Oy:n oma pääoma oli 1 952 411 euroa ja vieras pääoma 6 236 928 euroa. Yhteensä tekopohjavesihankkeen kehittämiseen oli tilinpäätöshetkellä käytetty noin 9,9 milj. euroa, josta Tampereen omistusosuutta vastaava summa oli noin 7,9 milj. euroa. Summa ei ole merkittävästi kasvanut vuoden 2023 aikana. Kaupungin kirjanpidossa oman pääoman sijoitukset ja lainasaamiset on pitkälti poistettu.

Vaasan hallinto-oikeus on 13.12.2021 (Kangasalan tuotantoalue) ja 16.6.2022 (Pälkäneen tuotantoalue) antamallaan päätöksillä pysyttänyt voimassa aluehallintoviraston myöntämät vesilain mukaiset luvat Tavase Oy:n tekopohjavesilaitokselle. Päätöksistä on haettu valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely on kesken. Tavase Oy:n korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadun tiedon mukaan KHO käsittelee Tavasen lupa-asiaa lokakuun 2023 istunnossaan.

Tekopohjavesihankkeesta päättäessä on huomioitava, että kyseessä on seudullinen hanke ja Tavase Oy:ssä on useita osakkaita. Eteläisen Pirkanmaan toimintavarmuuden turvaamiseksi laadittiin vuonna 2021 selvitys, jossa lähtökohtana oli Tavase-hankkeen toteutuminen. Työn tilaajana oli Lempäälän Vesi Oy ja selvityksen tekoon osallistuivat alueen vesihuoltolaitokset ja kaksi ELY-keskusta. Selvityksen perusteella tekopohjavesihanke on eteläisellä Pirkanmaalla erittäin tärkeä tulevaisuuden vedenhankinnan turvaamiseksi.

Omistajaohjaus on lähestynyt eteläisen Pirkanmaan Tavase Oy:n osakkaita ja pyytänyt näkemystä Tavase Oy:n toiminnan jatkumiseen. Lempäälän Vesi Oy:n hallitus (edustaa Lempäälän ja Vesilahden vesihuoltoa) lausui: "Lempäälän Vesi Oy pitää Tavasen toteutumista erittäin tärkeänä myös Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuudelle. Pitäisi ehdottomasti odottaa lainvoimaiset lupapäätökset, jonka jälkeen tulee rauhassa selvittää, ketkä ovat Tavasessa mukana ja mikä on hankkeelle paremmin sopiva nimi. Tämän jälkeen voitaisiin toteuttaa hanke sopivassa laajuudessa." Lempäälän Vesi Oy:n hallituksen lausunto kokonaisuudessaan löytyy liitteestä 3.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Omistajaohjaus on ollut yhteydessä Akaaseen ja he eivät antaneet asiassa lausuntoa.

Tavase Oy:n tulevaisuudesta päätettäessä tulee huomioida Tavase Oy:n 5.12.2002 allekirjoitettu osakassopimus (liite 1), joka sitoo osakkaita. Sopimuksen kohdassa "Päätöksenteko yhtiökokouksessa" todetaan, että yhtiökokouksessa tehtävät päätökset yhtiön toiminnan lakkauttamisesta tai purkamisesta sekä sulautumisesta, eriytymisestä ja jakamisesta vaativat 3/4 osake-enemmistön sekä vähintään kolmen osakkaan kannatuksen. Tampere ei siis pysty yksin päättämään edellä mainituista asioista. Perustamissopimusta ei ole muutettu vaikka osakas pohja on muuttunut ja se on edelleen osakkaita sitova.

Tampereen kaupunginhallitus päätti 28.11.2011 § 614 mm., että tekopohjavesihanketta jatketaan yleissuunnitelman mukaisesti ja lainvoimaisen lupapäätöksen jälkeen arvioidaan investoinnin kustannukset ja tekopohjavesilaitoksen rakentamisesta tehdään erillinen päätös. Linjausta ei ole tämän jälkeen muutettu, ja valtuusto on sittemmin useassa talousarviossa asettanut yhtiölle tavoitteeksi lupavaiheen loppuunsaattamisen. Tavase Oy:tä ja Tampereen Vesi Liikelaitoksen toimintaa on ohjattu voimassa olevien päätösten mukaisesti.

Asiassa tulee myös huomioida, että Tampereen Vesi Liikelaitoksen toiminta on Tampereen kaupunginvaltuuston päätöksellä päätetty yhtiöittää 1.1.2024 alkaen. Kyseisen päätöksen pohjaksi tehdyt talousmallinnukset on tehty Tampereen Vesi Liikelaitoksen investointisuunnitelman pohjalta, johon ei ole sisältynyt uuden vedentuotantolaitoksen rakennuttamista Tampereen Vesi Oy:n suoraan omistukseen vaan investointikustannukset (tekopohjavesilaitos) on suunniteltu toteutuvaksi Tavase Oy:n kautta voimassa olevien päätösten mukaisesti. Vaihtoehtoisen ratkaisun vaikutusten hahmottamiseksi omistajaohjaus on keväällä 2023 tilannut lisäselvityksen, jossa Tampereen Vesi Oy:n talousmalli on laskettu myös siten, että yhtiön oma tuotantolaitosinvestointi Ruskoon on laskelmissa mukana. Selvityksen perusteella tekopohjavesihankkeesta luopuminen ja oman uuden tuotantolaitoksen rakennuttaminen nostaisivat merkittävästi Tampereen Vesi Oy:n investointitasoa ja johtaisi puhtaan veden kuluttajahintojen korottamiseen korkeammaksi kuin valtuuston yhtiöittämisspätöksen perusteena olevassa yhtiöittämisselvityksessä. Tämän hetken arvio Ruskon uuden vedenpuhdistuslaitoksen investointikustannusten vaikutuksesta puhtaan veden hintaan on noin + 0,08 eur/m³.

Jos Tampereen kaupunki päättää pitää edellisen päätöksen (kaupunginhallitus 28.11.2011 § 614) voimassa ja jatkaa tekopohjavesihanketta lupapäätösten saamiseksi ja investointipäätösten valmistelemiseksi, aloittaa omistajaohjaus neuvottelut muiden osakkaiden kanssa Tavase Oy:n toiminnan jatkon rahoittamisesta. Tässä vaihtoehdossa tulee osakkaiden lisäksi myöhemmin tehdä päätös nykyisen lyhytaikaisen lainarahoituksen vakauttamisesta pitkäaikaiseksi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lyhytaikainen rahoitus on myönnetty kaupungin konsernitiilin luottolimiitin muodossa.

Jos Tampereen kaupunki päättää, että tekopohjavesihankkeen lupapäätöksiä ei odoteta ja Tampereen tulevaisuuden vedenhankintastrategia nojaa jatkossa uuden tuotantolaitoksen rakentamiseen eikä tekopohjavesihankkeeseen, aloittaa omistajaohjaus neuvottelut Tavase Oy:n toiminnan tulevaisuuden vaihtoehtoista ja mahdollisesta yhtiön hallitusta alasajosta yhdessä muiden osakkaiden kanssa.

Tiedoksi

Jouni Hyypiä, Petri Jokela, Arto Vuojolainen, Johanna Saarinen

Liitteet

- 1 Osakassopimus 2002, Tavase Oy
 - 2 Tampereen vedenhankintavaihtoehtojen talousmallinnus, AFRY Finland Oy 12.9.2023
 - 3 Lempäälän Vesi Oy hallituksen näkemys 8.9.2023 ja Sweco Infra & Rail Oy selvitys 30.12.2021
 - 4 Tampereen vedenhankinnan vaihtoehtovertailu, kustannusten elinkaaritarkastelu 100 v, 50 v ja 30 v, Sweco Finland 18.8.2023
-

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, 31.05.2023, § 47

Valmistelijat / lisätiedot:

Jouni Hyypiä

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Jokelan esteellisyys päättyi ja hän palasi kokoukseen.

Esittelijä: Jouni Hyypiä, Tekninen johtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneeraus tai uusiminen tulee toteutettavaksi, jos Tavase-hanke ei toteudu.

Perustelut

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta on käsitellyt vedenhankintaa (Pitkän tähtäimen tarkastelu Tampereen vedenhankinnasta ja toimintaa liittyvistä investoinnista) kokouksissaan 12.10.2022 ja 29.11.2022. Johtokunta päätti lausua kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle seuraavaa:

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehdoista seuraavaa:

Vaihtoehdoista Ruskon pintavesilaitoksen saneerauksen tai Ruskon uuden pintavesilaitoksen rakentamisen tai Tavasen tekopohjavesilaitoksen toteuttamisen välillä ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa päätöksenteon perusteiksi.

Sweco Infra & Rail Oy:n (3.5.2022) laatima selvitys ei tarjonnut uutta tietoa Afry Oy:n (23.10.2020) aiemman laaditun selvityksen lisäksi. Edellytykset johtokunnan kannan muodostamiseksi saavutetaan seuraavilla toimenpiteillä.

1. Odotetaan korkeimman hallinto-oikeuden päätökset Tavase Oy:n lupahakemuksista. Saatujen päätösten vaikutusten arviointi hankkeelle ja näiden esittely johtokunnalle.
2. Ruskon pintavesilaitoksen osalta tehdään esiselvitykset saneerauksesta ja uuden pintavesilaitoksen rakentamisesta nykyisen laitoksen viereen. Ruskon saneeraus- ja laajennusvaihtoehdon esiselvityksien esittely johtokunnalle.
3. Lisäksi laaditaan herkkyystarkastelu riskianalyysillä tulevaisuuden vedentarpeesta, johon tulevalla investoinnilla vastataan. Varmistetaan sopimusteitse naapurikuntien sitoutuminen yhteistyöhön vedenhankinnassa.

Johtokunnan 29.11.2022 pidetyn kokouksen jälkeen Tampereen Vesi laatinut yleissuunnitelmat Ruskon nykyisen pintavesilaitoksen saneerauksesta ja laajentamisesta sekä uudesta Ruskon vesilaitoksesta nykyisen laitoksen viereen.

Lisäksi on laadittu Tampereen vedenhankinnan vaihtoehtovertailu, jossa on vertailtu Ruskon pintavesilaitoksen saneerausta ja laajennusta, Ruskon uutta pintavesilaitosta ja TAVASE-tekopohjavesihanketta. Edellä mainittujen yleissuunnitelmien ja vertailujen lisäksi on laadittu vedenhankinnan herkkyystarkastelu sekä vaikutusarvio, mikäli Ruskon vesilaitos toteutetaan 75 % kapasiteetilla.

Laaditun vaikutusarvio perusteella Ruskon vesilaitoksen toteuttaminen pienemmällä kapasiteetilla ei tuo merkittäviä säästöjä, mutta heikentää vedenhankinnan toimintavarmuutta. Laitoksen toteuttaminen 75 %:n kapasiteetilla pienentäisi investointikustannuksia vain 10 % ja käyttökustannukset säilyisivät lähes ennallaan.

Tavasen tekopohjavesihankkeen sadan vuoden kokonaiskustannukset ovat 0,22 euroa/vesikuutiometri. Tekopohjavesilaitoksen tuotantoa voidaan hetkellisesti kasvattaa poikkeustarpeita varten, mutta sen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

investointikustannukset ovat suuremmat kuin Ruskon pintavesilaitoksen kehittäminen ja sen lupaprosessi on kesken. Lupien saaminen on suurin riskitekijä hankkeen toteutumiselle.

Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisen kokonaiskustannukset sadassa vuodessa ovat saneerauksen ja laajennuksen osalta 0,36 euroa /vesikuutiometri sekä uuden laitoksen osalta 0,35 euroa/vesikuutiometri. Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisen elinkaarikustannukset ovat suuremmat kuin Tavasessa. Elinkaarikustannusten ero muodostuu mm. Tavasen tulevien vuosikymmenien alhaisimmista saneeraus- ja käyttökustannuksista. Ruskon toimintaan tarvittavat kemikaalit ja prosessissa syntyvät jätevedet maksavat huomattavasti enemmän kuin Tavasessa. Tekopohjavesihankkeen energiakustannukset taas ovat suuremmat kuin Ruskon laitoksen.

Tavasen tekopohjavesihankkeella päästään vedenhankinnan osalta parempaan toimintavarmuuteen kuin Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisessä, esim. kun huomioidaan riippuvuus kemikaaleista ja mahdollisuus vedentuotannon väliaikaiseen jatkamiseen, vaikka raakaveden pumppaus olisi keskeytetty vesilähteen saastumisen epäilyn vuoksi.

Vertailussa listataan myös hankkeiden ympäristönäkökohtia edellä mainitun energiankulutuksen lisäksi. Tavasen hiilijalanjälki tuotettua vesikuutiometriä kohden on pienempi kuin Ruskossa tuotetulla vedellä. Tavasen veden jälkikäsittelyssä käytetään kolmea prosessikemikaalia, mutta Ruskossa viittä kemikaalia ja aktiivihientä. Tavasen prosessissa ei synny jätevesiä tai lietettä. Järviroska siivilöidään raakavedenpumppeuksissa. Tavasen siirtolinja sijoittuu osittain vesistöön ja rakentamisen aikana työllä voi olla vesistövaikutuksia. Lisäksi laitos sijoittuu osittain Natura- ja luonnonsuojelualueelle, kun Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vaikutuksia Natura- tai luonnonsuojelualueella. Ruskon pintavesilaitoksen kehittämisellä ei ole vesistövaikutuksia.

Laaditun vertailun perusteella TAVASE-tekopohjavesihanke on suositeltavin vaihtoehto huomioiden vedenhankinnan turvaaminen, elinkaarikustannukset ja hiilijalanjälki.

Tiedoksi

Arto Vuojolainen, Johanna Saarinen

Kokouskäsitely

Toimitusjohtajan varahenkilö tekninen johtaja Jouni Hyypiä oli paikalla asian käsittelyn ajan ja esitteli tämän asian. Jouni Hyypiä saapui kokoukseen 17.57.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Liiketoimintajohtaja Antti Rynnänen, Sweco Finland Oy, ja tiimipäällikkö Jussi Mäenpää, Sweco Finland Oy, olivat paikalla tämän asian käsittelyn aikana. Poistuivat kokouksesta klo 18:12.

Kalle Kiili poistui tämän asian käsittelyn aikana klo 18:00.

Kaupunginhallituksen edustaja Katja Karintaus poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 18:15.

Puheenjohtaja esitti asian jättämistä pöydälle käsittelyn aikana ja tiedusti kannatusta. Totesi sen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Esteellisyys

Petri Jokela ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyyn, koska Jokela on Tavase Oy:n toimitusjohtaja. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 5) kohdan perusteella. Jokela poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta, 06.06.2023, § 62

Valmistelijat / lisätiedot:
Jouni Hyypiä

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehtoista seuraavaa:

Tampereen Veden ja tamperelaisten näkökulmasta vedenhankinnan tila on kaupungissa hyvä. Vettä on tarjolla riittävästi ja tuotantokapasiteettia on varalla jopa häiriötilanteiden varalta. Vasta pidemmällä aikajänteellä vedenhankinnassa on nähtävissä uusia investointeja vaativaa niukkuutta.

Laadittujen yleissuunnitelmien pohjalta Ruskon uusi laitos tarjoaa toteutuskelpoisen ja vähäriskisen ratkaisun Tampereen Veden asiakaskunnan vedentarpeeseen pitkällä aikajänteellä.

Uuden laitoksen rakentamisella Ruskoon on lukuisia hyötyjä suhteessa vanhan laitoksen saneeraukseen. Vanhan laitoksen saneeraukseen liittyy riskejä : rakentamisaikainen laitoksen käynnissäpito edellyttää erikoisjärjestelyitä ja niistä aiheutuu myös riskejä toteutuskustannuksiin.

Tavase-hankkeella on sen toteutuessa mahdollista saada edullisimmat vedentuotantomäärät. Koska hankkeen toteutettavuuteen liittyy riskejä, tulisi kustannusvertailuun ottaa mukaan riskipremio. Tavase-hankkeen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kustannuslaskelmiin tuo epävarmuutta myös se, että ne perustuvat yli kymmenen vuotta sitten laadittuihin suunnitelmiin. Lisäksi YVA on vuodelta 2003.

Ruskon uuden laitoksen toteutettu yleissuunnittelu tarjoaa tien suoraviivaiseen toteutukseen. Hankkeen riskit ovat merkittävästi pienemmät kuin mitä Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyy.

Riskit huomioiden, Ruskon uusi laitos on 50v aikahorisontilla tarkasteltuna kilpailukykyinen suhteessa Tavase-hankkeeseen. Johtokunta katsoo, että 100v aikahorisontin hyödyntäminen puhtaan veden tuotantolaitosinvestoinneissa ei ole vastaavalla tavalla perusteltua kuin maan alle sijoitettavassa putkiverkostossa. Tuotantolaitosten teknologia kehittyi myös jatkossa ja se tulee tarjoamaan mahdollisuuksia toiminnan tehostamiselle.

Johtokunnan käsityksen mukaan Ruskon uusi laitos osana muuta Tampereen Veden kapasiteettia mahdollistaa myös kasvavan kaupunkiseudun kuntarajat ylittävään vedentarpeeseen vastaamisen.

Mikäli omistajaohjaus katsoo mielekkääksi, on täysin mahdollista odottaa Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyvät ratkaisut oikeusistuimista. Johtokunta jättää konsernijaoston ja valtuuston harkintaan Tavase-hankkeen uponneet kustannukset, kuntarajat ylittävän yhteistyön merkityksen sekä Tavase-hankkeen poliittiset riskit.

Esittelijä: Jouni Hyypiä, Tekninen johtaja

Eriävä mielipide

Esittelijä Jouni Hyypiä jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Laadittujen selvitysten perusteella hanke voidaan valmistella investointipäätöstä varten.

Päätösehdotus oli

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle, että Tavase Oy:n tekopohjavesihanketta jatketaan lainvoimaisten lupapäätösten saamiseksi sekä tekopohjavesihankkeen saattamiseksi valmiiksi rakentamispäätöstä varten. Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen saneeraus tai uusiminen tulee toteutettavaksi, jos Tavase-hanke ei toteudu.

Perustelut

Asia jätettiin pöydälle 31.5.2023.

Esittelijä uudisti päätösehdotuksensa.

Tiedoksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Arto Vuojolainen, Johanna Saarinen

Kokouskäsitely

Toimitusjohtajan varahenkilö tekninen johtaja Jouni Hyypiä oli paikalla asian käsittelyn ajan ja esitteli tämän asian. Jouni Hyypiä saapui kokoukseen klo 16.17.

Puheenjohtaja esitti muutosehdotuksen ja luki perustelut esitykselle.

Muutosehdotus § 62 uudeksi päätösehdotukseksi:

Tampereen Veden johtokunta lausuu kannanottonaan Tampereen kaupungin omistajaohjaukselle Tampereen Veden pitkän tähtäimen suunnitelmasta Tampereen Kaupungin vedenhankinnasta ja investointivaihtoehtoista seuraavaa:

Tampereen Veden ja tamperelaisten näkökulmasta vedenhankinnan tila on kaupungissa hyvä. Vettä on tarjolla riittävästi ja tuotantokapasiteettia on varalla jopa häiriötilanteiden varalta. Vasta pidemmällä aikajänteellä vedenhankinnassa on nähtävissä uusia investointeja vaativaa niukkuutta.

Laadittujen yleissuunnitelmien pohjalta Ruskon uusi laitos tarjoaa toteutuskelpoisen ja vähäriskisen ratkaisun Tampereen Veden asiakaskunnan vedentarpeeseen pitkällä aikajänteellä.

Uuden laitoksen rakentamisella Ruskoon on lukuisia hyötyjä suhteessa vanhan laitoksen saneeraukseen. Vanhan laitoksen saneeraukseen liittyy riskejä : rakentamisaikainen laitoksen käynnissäpito edellyttää erikoisjärjestelyitä ja niistä aiheutuu myös riskejä toteutuskustannuksiin.

Tavase-hankkeella on sen toteutuessa mahdollista saada edullisimmat vedentuotantomäärät. Koska hankkeen toteutettavuuteen liittyy riskejä, tulisi kustannusvertailuun ottaa mukaan riskipremio. Tavase-hankkeen kustannuslaskelmiin tuo epävarmuutta myös se, että ne perustuvat yli kymmenen vuotta sitten laadittuihin suunnitelmiin. Lisäksi YVA on vuodelta 2003.

Ruskon uuden laitoksen toteutettu yleissuunnittelu tarjoaa tien suoraviivaiseen toteutukseen. Hankkeen riskit ovat merkittävästi pienemmät kuin mitä Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyy.

Riskit huomioiden, Ruskon uusi laitos on 50v aikahorisontilla tarkasteltuna kilpailukykyinen suhteessa Tavase-hankkeeseen. Johtokunta katsoo, että 100v aikahorisontin hyödyntäminen puhtaan veden tuotantolaitosinvestoinneissa ei ole vastaavalla tavalla perusteltua kuin maan alle sijoitettavassa putkiverkostossa. Tuotantolaitosten teknologia kehittyy myös jatkossa ja se tulee tarjoamaan mahdollisuuksia toiminnan tehostamiselle.

Johtokunnan käsityksen mukaan Ruskon uusi laitos osana muuta Tampereen Veden kapasiteettia mahdollistaa myös kasvavan kaupunkiseudun kuntarajat ylittävään vedentarpeeseen vastaamisen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Mikäli omistajaohjaus katsoo mielekkääksi, on täysin mahdollista odottaa Tavase-hankkeen toteutettavuuteen liittyvät ratkaisut oikeusistuimista. Johtokunta jättää konsernijaoston ja valtuuston harkintaan Tavase-hankkeen uponneet kustannukset, kuntarajat ylittävän yhteistyön merkityksen sekä Tavase-hankkeen poliittiset riskit.

Puheenjohtaja tiedusteli kannatusta muutosehdotukselle. Muutosehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä Jouni Hyypiä jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Laadittujen selvitysten perusteella hanke voidaan valmistella investointipäätöstä varten.

Jouni Hyypiä poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 16:35. Kokous päättyi.

Esteellisyys

Petri Jokela ilmoitti olevansa esteellinen asian käsittelyyn, koska Jokela on Tavase Oy:n toimitusjohtaja. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 §:n 1 momentin 5) kohdan perusteella. Jokela poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 26.9.2023 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Päätös on lähetetty sähköisesti 25.9.2023.

Asia liitteineen on katsottavissa kaupungin internetsivulla www.tampere.fi. Pyydettyessä ote toimitetaan liitteineen.

Muutoksenhakuviranomainen

Päätökseen ei voi hakea muutosta.

Tampere
25.09.2023

Noora Jalonen
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§77

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)